

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De nono gradu humilitatis, qui est, se Deo omnino subijcere. Cap. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

bonis, qui non est defensor in malis.
 Hæc igitur accusatio sui, qua quis defectus suos pandit, & causas turbationum, aut aliarum molestiarum, quæ inter fratres eueniunt, in se ipsam intorquet, initium est pacis: nam dum fratrem excuso, meq; ipsū accuso, eius iram mitigo, eius animū lenio, & ad pacē & tranquillitatē reuoco. Est etiā ianua magni profectus & accessus ad Deum: nam ille amator veritatis, quos superbiæ & vanarum excusationum vacuos inuenit. Quare Beatus Dorotheus, enarrato quorundā fratru iurgio, hanc censer causam imperfectionum, & obdurationis, quod quisque se ipsam excuset, & alium impudenter accuset. Hinc fit, inquit, quod numquam proficimus, numquam procedimus, conterentes omne vitæ nostræ tempus, computrescimus in cogitationibus nostris, bellōque intestino nos inuicem lacessimus. Vnusquisque etenim nostrum se iustum facit, labiturque quiuis ad quæcumque sine cura, sine custodia vili sui ipsius. Extorquet vnusquisque præcepta à proximo. Hinc fit, vt neque ad bonum conulescamus. Cùm enim paululum excanduerimus ira, omnia ex proximo volumus extorquere. Acculamurque eum illico, & dicimus sic agere eum debuisse, inelamamurque quare ita non egerit. At cur non magis ipsi nobis imperamus? Cur non accusamus nos ipsos potius vt desides & negligentes in rebus nostris? Vbi nam senior ille, qui interrogatus quam potissimam viam ad Deum inuenisset, respondit: Hanc præ omnibus, vt homo seipsum in cunctis semper accuset? Laudata est sententia, ab interrogante magis magisque confirmata. Dixit & Abbas Pastor, virtutes omnes cum genitu domum ad virtutem vnā commigrasse, & hominem extra hanc frustra eniti, & laborare: Interrogatūque quanam illa esset, hæc ait, Vt seipsum homo accuset. Mirabilis sanè est & nunquam satis laudata Abbatis Pastoris ista sententia: Nullam putat virtutem extra domum propria excusationis existeri. Quare hæc? Certè ideo, quia exculans se ipsum, & culpas ac defectus manibus excusationibus contegens, humilitatis virtute caret. Extra domum verò humilitatis, nolunt alia virtutes commorari. Vel etiam, quia pauci admodum sunt, qui aliquos defectus aduersus omnes virtutes, nunc contra hanc nunc contra istam non admittant. Si autem defectum aut culpam, exempli gratia, aduersus mansuetudinem, aduersus excules, & his excusationibus assuescas, quis non videat te mansuetudinem lædere, & quasi à te ipso relegare? Merito ergo virtutes vniuersæ ad domum humilis accusationis commigrarunt, quia si illa desit, cum desicimus, & nos non accusamus, sed potius exculamus defectus nostros, quasi bellum virtutibus cunctis indicimus.
 Cùm hæc in se habeant, merito sanctus Dauid suos defectus aperiebat, vt sic profiteretur, & diuinam misericordiam imploraret. Iam se in iniquitatibus conceptum, & in peccatis natum vocat: Iam egenum, pauperem, mendicum, paruum, & contempibilem nominat: iam vermem vilissimum & opprobrium hominum, & plebis abiectiōnem appellat, vt verba cordis sensui congruerent, & sermōnes animo humili conuenirent. Nec solum hoc, verum & omnem reuerfationem, ac peccatorum suorum futilem excusationem auertatur, dicens: Non declines cor meum in verba malitiæ ad exculandas excusationes

Dorothei doctrin. 7.

27. 1276. 4.

A in peccatis.] Licet humilitatis, o Domine, ait, studiosissimus essem, licet iam ex affectu à te dato despici voluissem, tamen radix peccati parentibus primis relicta, & nunquam euulsa, me ad tegenda & abscondenda peccata vehementer inclinat. Cùm ergo peccauero, (& quis est qui non peccet?) cor meum ad coloranda peccata, & prætextus excusationis quaerendos, inclinari non sinas. Hæc enim sunt verba malitiæ, quæ & à fomite peccati procedunt, & ad defendenda peccata tendunt, & ipsa per se bonitatis vacua sunt, & humilitatis virtuti contraria: Sufficiat peccasse, nec adeo inuerecundus sim, vt exculans peccatum meum, quali paniteat semel tantum deliquisse.
B Ne potius velim inueniri [cum hominibus operantibus iniquitatem,] quorum est semper peccata peccatis addere, & quæ admittunt, in aliud reficere, ac proacriter excusare. Qui dicunt (quos quidam etiam ethnicus risit) non ego ambitiosus sum, sed nemo Romæ potest aliter vivere. Non ego sumptuosus sum, sed vrbis ipsa magnas impensas exigit: Non est meum vitium, quod iracundus sum, adolescentia hoc facit. Certè non communicabo cum electis eorum. Non, inquam, operibus me ab illis electis & probatis immiscebo, immo si quid peccauerim, libenter acculabo, libenter confitebor, tum vt me humilitatis professorem faciam, tum vt culpas meas non auergeam, tum vt ex accusatione ad compunctionem promotus, earum apud Dominum veniam promerear. Humiles igitur hunc induant Davidis affectum: defectus suos (nisi adificatio ac discretio propter bonum aliorum aliud suaserit) libenter aperiant, imbecillitates pandant, ineptitudines manifestent, non sit illis cura si despiciantur, immo sit illis cura despici atque contemni, vt per contemptum ad humilitatis gloriam, & Christi imitationem perueniant. Qui (vt ait Augustinus) contemptus est inter nos à nobis, & postea nobiscum: & docuit nos contemni, quia contemptus est: docuit tolerare, quia tolerauit: docuit pati, quia passus est. O gloriosa despicientia, qua id consequimur, vt Christum sequamur, & vbi ipse est, tandem aliquando simus.

num. 5.

Seneca l. 6. epist. 11.

Aug. ad Pl. 135.

De Nono gradu Humilitatis, qui est Se Deo omnino subicere.

CAPVT X

HUMILIS, qui ex vna parte se ipsum despiciit, sibi que distidit, seque reputat ad quaque functiones ineptum, & diuinis donis indignum, quique constanter vult ab aliis vili haberi, & alluetus est se ipsum acculare: ex alia vero parte se videt non despectum, immo aliquando magni habitum, caelestibus donis operum, ad magnas functiones assumptum, & à Deo plane dilectum, & in pretio reputatum: quid faciet, nisi coram diuina maiestate, qua eum non contemnit, sed amat, sed honorat, de se humillime sentire, seque iuris affectibus inclinare? Et tunc que honoris humilitatis gradus, quo iustus cor hunc & fiducia dille est non amittens, se coram Domino vt iustum iudicem ac iustissimum manifestum respicit, & non aliter quam iustum agulo, se in omnibus diuina voluntati submittit. Se etiam vt

humilis

humilis

humilis

humilis seruum inutilem, & ad omnia quaecumque Deus voluerit, se offert paratū atq; precinctū, & magnū ducit, si in aliquo ministerio occupetur, si vel ad abiectū seruitiū admittatur. Deus illum ad aliquam dignitatem, vel ad magnam functionem vocet? Tunc miratur vehementer, quod relictis aliis fratribus suis (quos meliores putat, & aptiores) ipsum elegerit, & super candelabrum posuerit, vt luceat omnibus, qui in domo sunt. Et eo fidentius lucet, quo lucem, quam habet, non suam, sed alienam, & à Deo mutuam agnoscit. Deus illum in aliquo humili obsequio constituat, in eoque per multos annos detineat? Non conuerterit, non tristatur, quin neque ad illud se habilem sentit, supraque sua merita, & suam capacitatem esse faretur. Deus quasi illius obliuiscatur, & cum omnium domos videret, quasi ipsum pertranseat, & veluti in quodam angulo inglorium, despectum, & ab omnibus oblitum relinquat? Patienter suffert, immo & grateranter sustinet, & pro meritis, seu pro ineptitudine sua recepisse se putat. Hæc apud se cogitat: lutum sum, & cænum fœtidum, & ita me coram Deo collocabo, quemadmodum argilla illa rubra, ex qua primus parens meus formatus est, vt si ex me voluerit hominem facere, id est, ad actiones homine dignas euehere, euchar: si verò ei placitum fuerit, in mea vilitate me relinquere, non resistam. In eum oculos mei cordis intendam, & paratus expectabo quid de me fieri velit, nec sermonibus eius, aut instinctibus contradicam. Hæc est huius gradus humilitatis subitancia, longè facilior dicto quam factio; quam multi se habere putant, & in tempore tribulationis, & oblata occasione, longè se esse ab ista vera subiectione conspiciunt. Non miremur si Deus ianuam suam familiaritatis non aperit, si postulata negat, si minime optata concedit, quia nunquam ad illum cor resignarum & subiectum deferentes ingredimur; nunquam cor humile illi præsentamus, sed nos ipsos, & excellentiam nostram in omnibus tum ipiritualibus tum temporalibus querimus.

Hunc præstantissimum humilitatis gradum operabat David, quando secum ipse loquens, ita canebat: Nonne subiecta erit Deo anima mea? Ab ipso enim salutem meum.] Rem sanè, inquit, exopto difficilem, quam perfectè quilibet iusti non obuiuet, sed illi, qui sunt humilitate & charitate perfecti. Hæc autem res est, vt Deum expectet anima mea, vt ad eum ileat, vt penitus se illi committat, vt sit illi Domino suo omni ex parte subiecta. Res difficilis, sed debita: quid enim magis debitum, quam vt maioribus minora subdantur? Si autem Deus, vt ait Iob, maior est homine, & in infinitum præstantior atque excellentior, ac vniuersalis eius Dominus, debitum est, vt ei se homo plenè submittat. Res difficilis, sed iusta. Nam iustum est, vt qui suis inferioribus vult præesse, superioribus deferat, cisque se per omnia subiciat. At ego volo præesse minoribus, quibus potestate aut dominio præponor: iustitia ergo exigit, vt illi subsum, quem me, & omnibus superiorem esse cognosco. Res difficilis, sed plena utilitatis, & ideo homini infirmo & lapsio difficilis, sed integro & sano admodum facilis. Et quare facilis? Quoniam ab ipso, cui subesse debeo, salutem meum. Si non subsum, disperdor: si subsum, saluor. Si me subiectioni eximo, in miseriam & calamitatem incido: si me subiectione Deo, ab illo salutem & incolumitatem, & gloriam reporto. Nonne subiectus ero Deo vt saluer? Nonne vitæ liberatam fugiam, ne cum illa

A condemnet? Subde te Deo, o anima mea (vt verbis Augustini tecum agam) adora; prosterne te: confitere illi, qui fecit; quoniam nemo recreat, nisi qui creat: nemo reficit, nisi qui fecit. Confitere, à Deo te habere quidquid boni habes; à te, quicquid maligine in bonis tuis illum accusas, te excuses. Ipsa est vera confessio, ille, qui in tantis bonis præuenit te, venturus est ad te, & inspecturus dona sua, & mala tua: quomodo enim bono eius via fueris, inspicit te. Ergo quia in omnibus istis bonis præuenit te, vide in quo tu præuenias faciem venturi. Hæc ille.] Præuenies autem secundum meum consilium, si te ei ad omnia & per omnia submiseris. Nam vt in rebus naturalibus causa agens, nihil aliud ex parte patientis requirit, nisi materiam sibi subiectam, & ad recipiendum paratam: & statim ac lignum est siccum, nullo negotio ab igne consumitur: ita & in his quæ ad mores pertinent, simul ac Deus animam sibi subiectam reperit, mirabiles mutationes in ea facit, & per similitudinem puritatis eam in se transformat atque conuertit.

B Id verò, quod sanctus vates, & vit secundum cor Dei sibi optauit, nobis alio loco quaerendum esse consulit. Vnde ait: Subditus esto Domino, & ora eum] Expone, inquit, assiduis precibus coram Domino institutum vitæ tuæ; commenda illi rerum tuarum statum, tamquam ei, qui potens est omnia ad tuum profectū reuocare: & ille, qui non spernit sperantes in se prout oportet, cuncta disponet. Ipse iustitiam tuam, qua iustum te faciet, ad gloriam suam conuenienti tempore hominibus & angelis manifestabit, & rectè institutam vitæ rationem, non aliter quam mercedem, claram efficiet. Si hæc ita futura sunt, subde te Domino. & sub potenti manu eius te ipsum humilia. Sic autem subditus & humiliatus, ac per omnia resignatus, in oratione perseuera, vt subiectione & oratio te ad desiderata recipienda disponant. Hanc autem subiectionem, ad quam nos hortatur sanctus Propheta, esse subiectionem humilitatis, sicut & illam qua dixit: Nonne Deo subiecta erit anima mea, satis indicat Ambrosius, sic in eandem psalmum scribens: Omnis homo se Deo subiciat. Non enim vnum, sed omnes docet, vt subiciant cor suum, subiciant animam suam, subiciant carnem suam; quo sit Deus omnia, & in omnibus. Subiectus ergo est, qui plenus est gratiæ, & suscipit iugum Christi, & mandata Domini strenuè & incunctanter exequitur. Sine subiectione autem, qui se frustra extollit, sensu propriæ carnis inflatus, insolens deuotionis, & piæ declinans obseruantiam seruitutis, quam ipso iure naturæ auctori debemus æterno. Postremo, qui sine peccato est, subiectus est Christo, quoniam redemptus à Domino est.] Subditus ergo esto Domino. o vit Dei, cui stellæ ipsæ quasi ancillæ subiciuntur. Ipso enim præcipiente dederunt lumen in custodiis suis, & lætata sunt: vocata sunt, & dixerunt, Adsumus, & luxerunt ei cum iucunditate, qui fecit illas.] Ipsæ in stationibus suis lucent, si creator illis præceperit, & abscondunt lumen suum, si ille mandauerit. Si ab eo vocentur, non voce, sed opere statim adsunt, & cum lætitia & iucunditate, in eo quod sibi iniunctum fuerit, seruiunt ei. Subditus esto illi, cui & angeli vniuersi subduntur, cui septem illi præcipui astant, quorum vnus ad Tobiam ait, Ego sum Raphael angelus vnus ex septem, qui astamus ante Dominū.] Et iure optimo hoc putat iste angelus magnū dignitatis

C **D** **E**

Aug. ser. 10. ad verbis Apo. stoli.

Pf. 36. 6.

Ambros. of. ad Psal. 36.

Barueb. 3:34.

Tob. 12. 15.

Pf. 61. 1.

Iob. 33. 12.

elogium, se, & reliquos creatori ita esse subiectos, ita ad omnia paratos, vt in nullo repugnent obedire ei. Tu, qui vitam angelorum emularis, qui inter illos te semper victurum esse confidis, qui ceu stelle cæli, immo plusquam stellæ, in felici illa patria lucebis, quid aliud conaris, nisi hanc subiectionem comparare? Hanc tua natura requirit, ad subiectionem creata; ad hoc enim conditus es, vt tuo conditori subdaris. Et quod amplius est, in hac subiectione stat felicitas tua. Quare Paulus de Christo ait: Cum autem subiecta fuerint illi omnia, tunc & ipse filius subiectus erit ei, qui subiecit sibi omnia, vt sit Deus omnia in omnibus. Nunc enim quibusdam membris repugnantibus voluntati Dei, vt inquit Anselmus, videtur caput non esse subiectum. Cum autem omnia membra fuerint Deo, tam carne quam spiritu deuotè subiecta, tunc ipse filius, qui caput eorum est, manifestè cognoscetur in omnibus Deo subiectus.

Hoc itaque est summū bonum nostrū, Deo plenè subiici, & vt decet creaturam, penitus suo creatori submitti. Cum ei perfectè fuerimus subiecti, tunc illud summum bonum consequemur, quod speramus, quod suspiramus, vt sit Deus omnia in omnibus. Vt ipse scilicet sit finis desideriorum nostrorum, vt iam nihil vltra desideremus, sed in eo & per eum omne desiderabile, vitam, salutem, copiam, honorem, pacem, & gloriam habeamus. Huius subiectionis perfectissimū est iste gradus humilitatis initium, quo sine vlla repugnantia Deo subdimur, & nostræ commoditatis & vilitatis obliui, ab eo moueri & duci, & in omnibus regi ac gubernari concupiscimus. Præstantissima quidem est ista subiectione, à qua nec filius ipse naturalis eximitur. Ideo in scriptura secundum humanitatem seruus vocatus est, vt qui ad seruendum nati sumus libentes nos creatori subiiciamus. Ecce seruus meus, suscipiam eum, electus meus, complacuit sibi in illo anima mea: dedi spiritum meum super eum, iudicium gentibus proferet. Et: Humiliauit semetipsum, formam serui accipiens. Et: Ego seruus tuus (quem locum de Christo Athanasius intelligit) & filius ancilla tua. Et: Adducam seruum meum orientem. Et: Suscitabo super eas pastorem vnum seruum meum Dauid. Ne te hæsitabundū reddat, homo, inquit Basilus, quod Deus subiectus nominatur. Vt enim te subiectum reddat, ipse se subiecit, & vt ad virtutem te excitet, subiectum se nominat. Quare igitur ille, qui secundum diuinam naturam filius est naturalis & coequalis Patri, secundum humanam seruus vocatus est, nisi quia plenè Patri subiectus, quia voluntati eius addictus, quia ei per omnia, & in omnibus resignatus, nihil aliud volebat nisi Patris voluntatem implere? Nobis autem membris eius, quid aliud cordi esse debet, nisi hanc regalem subiectionem toto mentis conatu conquirere? Et verè regalis subiectione, quæ regibus præcepta est. Nam & illis dicitur in Psalmo: Seruite Domino in timore, & exultate ei cum timore. Et in eo reges sunt, si à Deo se regi sinant, & secundum eius voluntatem populos sibi commissos regant. Verè regalis subiectione nos à misera seruitute propria voluntatis extrahens, & in mirabili libertate constituens. Qui enim non ita subiectus est Deo, mirum est quot quantisque curis euentuum futurorum discerpitur, mirum quam multis timoribus cruciatur, quanta tristitia & angore aduenienti aduersitati resistit, quanta anxietate media ad euadendum inquirat. Durum autem est illi contra infixum stimulum calcitrare, & Deo

1. Cor. 15. 28.

Ansel. ibid.

Isaia 42. 1.

Philipp. 2. 7. P. 115. 16.

Exechiel. 34. 23. Basili. epist. 141.

Pf. 2. 11.

A per tribulationem immisam subiectionem poscenti resistere. At qui hoc cor Deo subditum gestat, & se ac omnia sua Deo committit, inexplicabile est quanta tranquillitate fruatur. Is nihil terrenum timet, quia diuinam prouidentiam ipsam regentem animaduertit: nihil caducum sperat, quia nihil extra Deum, suum desiderium implebit. Omnem autem euentum gratanter suscipit, quia non tam à conditione naturali, non tam ab hominibus, quam à Deo, cui subditus est, & à cuius regimine eximi non vult, aduenite nouit.

Is quoque magna aude petere, & pretiosa postulare, quoniam ex hac subiectione didicit, non ad honorem, aut commodum suum, sed ad gloriam Dei petere. Idque secundum Richardum Victorinum indicauit regius vates, cum magna rogans, se non filium, sed seruum ac subditum nominauit. Faciem tuam, inquit, illumina super seruum tuum, & doce me iustificationes tuas. Quid inquam (ait ille) Dauid, te seruum vocas: seruum nominas? Numquid hoc seruis datur obtinere, quod vix amici merentur accipere? Verè, inquit, scio quod amo, quia diligo Dominum meum: recordor nihilominus, quod Dominus dixit ad me: [Filius meus es tu:] nolo tamen dicere amicum suum; nolo me vocare filium suum. Qui enim absque meritis vult magna petere, meminerit saltem se multum deicere: & nunc verè me fateor seruum eius, non tantum iure conditionis, nec solum debito necessitatis, sed etiam proposito voluntatis. Nam alios seruus efficit ipsa eorum natiuitas, alios seruituti addicit belli necessitas; alios obsequio subiecit humilitatis magistra charitas. Seruam, seruam igitur creatori meo iure conditionis, obsequar regi meo ex reuerentia maiestatis, subieciar Saluatori meo, debito charitatis. Quantum apud eum possit voluntaria seruitus, intelligo: & idcirco magna petens, humilitatis meæ obsequium humiliter recolo Sic ille.] Hanc itaque spem obtinendi magna subiectione in illo peperit, & in nobis quoque pariet, si eam habere studuerimus. Si mens nostra subiecta fuerit Deo, subiecietur illi caro, iam non vt fera ad imperium rationis recalcitrans, sed vt foror eius conatus in bonum adiuuans. Subiecietur illi mundus, qui facile prosternitur, ab eo qui per veram humilitatem Dei prouidentiam committitur. Subiecietur illi diabolus, qui non potest aliter quem deicere, nisi conatus fuerit eum ab hac subiectione separare. Ac tandem, vt ait Isidorus, tunc rectè subiiciuntur nobis omnia, quæ sub nobis sunt, si nos subieciuntur ei, à quo nobis illa subiecta sunt. Cogitavi, Domine, vias meas, vias meas antiquas, quibus aut post peccata currebam, aut meam voluntatem explebam, aut postea in bonis & rectis ad mea commoda festinabam. Cogitavi eas, & de mea stultitia erubescens, conuertere meos in testimonia. Affectus meos ad tuam voluntatem conuertere, & tibi semper subesse constitui. Paratus sum, & non sum turbatus, vt custodiam mandata. Paratus, inquam, ad omnia quæcumque præceperis, & tibi plenè subiectus, emergentibus impedimentis nõ turbor, sed pacatè tua mandata custodio. Cum enim me ipsum nõ quærã, sed tuam voluntatè implere cupiam, nec afflictionibus nec detractionibus nec terroribus quator, nec à via perfectionis dimoueor, quia tibi subesse, quod solum quærebam, inuenio.

Pf. 118. 131. Richard. ibid.

Isid. 3. sentent. 1.

Pf. 118. 19.

Pf. 118. 60.

De Humilitate Tom. II